

Innst. 106 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 50 (2012–2013)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid

Til Stortinget

Sammendrag

Ifølge meldingen står det nordiske samarbeidet sterkt og videreutviklingen skjer i høyt tempo, særlig innenfor utenriks- og forsvarspolitik. Oppfølgingen av Thorvald Stoltenbergs rapport om styrking av det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet (2009) er fortsatt en viktig kilde til politisk dynamikk og konkrete tiltak på dette området. Den nordiske solidaritetserklæringen (2011) er et av flere uttrykk for større bredde og dybde i samarbeidet. Høsten 2013 ble det etablert et gradert kommunikasjonsnettverk mellom de nordiske myndighetene for å kunne varsle, analysere og forebygge tiltak mot digitale angrep i Norden.

Det gjøres nærmere rede for nordisk ambassade-samarbeid, konsulært samarbeid og kriseberedskap. Det fremgår at Norge fortsatt vil være en pådriver for et stadig tettere og mer effektivt samarbeid mellom de nordiske utenriktjenestene.

Meldingen vektlegger den politiske enigheten om nordisk forsvarssamarbeid og at den blir fulgt opp av praktiske tiltak. De siste årene har det vært en økning i antall prosjekter og samarbeidsområder.

Norge har formannskapet i NORDEFECO i 2014. Regjeringen kommer da til å fortsette å kommunisere det nordiske forsvarssamarbeidet som et godt eksempel på Smart Defence og regionalt samarbeid i internasjonal sammenheng. Fremover blir det også viktig å legge til rette for økt tredjelandsdeltakelse i NORDEFECO-aktiviteter der det er relevant.

I meldingen beskrives nærområdesamarbeidet til Nordisk ministerråd. Dette omfatter samarbeidet med Nordvest-Russland, Estland, Latvia og Litauen, samt naboer i vest. I tillegg samarbeider ministerrådet med regionale råd: Barentsrådet, Østersjørådet, Arktisk råd og Den nordlige dimensjonen.

Nærområdesamarbeidet omfatter også innsatsen overfor Hviterussland, bl.a. støtte til eksiluniversitetet European Humanities University (EHU) for hviterussiske studenter i Vilnius.

Kapittel 5 i meldingen omtaler i mer detalj det faglige samarbeidet innen Nordisk ministerråd. På kulturområdet ble to større saker gjennomført i 2012; en ny strategi for Nordisk ministerråds kultursamarbeid 2013–2020 ble vedtatt, og Nordisk råds barne- og ungdomslitteraturpris ble opprettet. På næringspolitikken område fremgår det at Norge har ansvar for et prosjekt som skal fremme innovasjon gjennom offentlige innkjøp i helsesektoren. For det nordiske energisamarbeidet er det sentralt å spille en aktiv rolle i utformingen av energipolitikken i Europa. På miljøområdet er det vedtatt et nytt nordisk miljøhandlingsprogram for 2013–2018.

Ministerrådet for sosial- og helsepolitikk har i 2013 satt i gang programmet Holdbar nordisk velferd som skal bidra til å fremme det nasjonale arbeidet på innovative og gode løsninger på velferdsproblemer i Norden. Det fremgår at Norden er en foregangsregion når det gjelder bruk av e-helsetjenester.

Det nordiske samarbeidet mot skatteparadis har vært en suksess. Norden ligger på toppen når det gjelder inngåtte avtaler med land som OECD har klassifisert som skatteparadis.

Det er økende politisk oppmerksomhet rundt nordisk samarbeid på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Norge har nå formannskapet i Hagsamarbeidet, og står ansvarlig for fremdriften i arbeidet med den strategiske utviklingsplanen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jens Stoltenberg, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker, Trond Helleland og Kristian Støback Wilhelmsen, fra Fremskrittspartiet, Gry-Anette Rekanes Amundsen, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Astrid Aarhus Byrknes, fra Senterpartiet, Jenny Følling, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at det nordiske samarbeidet er styrket de siste årene og er sterkere og omfatter flere områder enn noen gang tidligere, ikke minst på utenriks- og forsvarsområdet, der det nordiske samarbeidet får økende oppmerksomhet også utenfor Norden og danner modell for moderne regionalt sikkerhetspolitisk samarbeid. Et stort antall organisasjoner og organer som behandler nordiske spørsmål understreker bredden i dette samarbeidet.

Komiteen registrerer at nordisk samarbeid i økende grad også omfatter europapolitikken, særlig der de nordiske land har felles interesser. Den europeiske integrasjonsprosessen har blitt en felles ramme for politikk- og regelverksutvikling i de nordiske land. Først og fremst gjelder dette på områder som faller innenfor EØS-avtalen, blant annet nedbygging og avvikling av grensehinder. For tiden pågår det også et betydelig arbeid for å styrke nordisk forskning, bedre nordisk kultur- og språkforståelse og samordne innsatsen i klima- og miljøspørsmål.

Komiteen vil peke på at kjernen i det nordiske samarbeidet er et politisk forpliktende samspill, basert på Helsingforsavtalen. Det er avgjørende at

dagsordenen settes av politikere og at samarbeidet i Nordisk råd og Nordisk ministerråd brukes aktivt for å fremme livskvalitet og forenkle folks hverdag i Norden.

Komiteen viser til at Nordisk ministerråd har satt i gang en omfattende reformprosess og har store forventninger til denne.

Komiteen merker seg at det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd i 2013 ble det første som tok i bruk ordningen med et eget prioriteringsbudsjett som har til hensikt å skape mer dynamikk og gi rom for innovative satsinger i det nordiske regjeringssamarbeidet.

Komiteen merker seg også at det svenske lederskapet i det parlamentariske samarbeidet i 2014 i stor grad vil bygge på hovedtemaene fra det norske formannskapet, der utfordringer for den nordiske modellen, arbeidsledighet blant unge, et likestilt og bærekraftig samfunn og demografiske utfordringer utgjør hovedsakene.

Komiteen sier seg enige med Nordisk ministerråd som legger stor vekt på samarbeidet med nabolandene til Norden. Det er viktig å bidra til å skape en sammenhengende stabil region gjennom nærområde-samarbeidet. Komiteen viser også i denne sammenheng til Den nordlige dimensjonen, Barentsrådet, Arktisk råd og Østersjørådet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Meld. St. 50 (2012–2013) – om nordisk samarbeid – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 8. januar 2014

Anniken Huitfeldt

leder

Sylvi Graham

ordfører